

Fonetika, fonológia

Fonetikai és fonológiai előadás nyelvtechnológia szakirányosoknak

Előadó: Zsigri Gyula

Tematika

1. Fonetika és fonológia: természettudományok és absztrakt tudományok, beszédhang, fonéma, allofón
2. Beszéd és írás, fonetikus átírás
3. Artikulációs fonetika: beszélőszervek, a beszédhangok képzése
4. Akusztikus fonetika: hanghullámok, formánsok, zengőhangok, zörejhangek
5. A magánhangzók és mássalhangzók artikulációs, akusztikai és fonológiai elkülönítése
6. Disztribúciós elemzés, kiegészítő megoszlás
7. A magyar magánhangzók rendszere, hangrend és illeszkedés
8. A magyar mássalhangzók rendszere, mássalhangzószabályok
9. Fonotaktika: a szótag szerkezete, hangzóssági sorbarendezés
10. Hangsúly és hanglejtés
11. Autoszegmentális fonológia
12. Optimalitáselmélet: univerzális megszorítások nyelvenként eltérő hierarchiája

A számonkérés 45 perces zárthelyi dolgozat formájában történik.

Kötelező olvasmányok:

- Kassai Ilona 2006: Fonetika, in Kiefer Ferenc szerk. *Magyar nyelv*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 789–834.
- Rebrus Péter 2001: Optimalitáselmélet, in Siptár Péter szerk. *Szabálytalan fonológia*, Budapest, Osiris, 77–116.
- Siptár Péter 2006: Hangtan, in Kiefer Ferenc szerk. *Magyar nyelv*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 28–53.
- Zsigri Gyula 2006: *Magyar mássalhangzószabályok*, Szeged, JATE Press, 7–35 és 64–73.

Ajánlott olvasmányok:

- Crystal, David 2003: *A nyelv enciklopédiája*, Budapest, Osiris, 163–221.
- Duran, Jacques – Siptár Péter 1997: *Bevezetés a fonológiába*, Budapest, Osiris.
- Molnár Emma 1989: *Leíró magyar hangtan*, Budapest, Tankönyvkiadó.
- Papp István 1966: *Leíró magyar hangtan*, Budapest, Tankönyvkiadó.